

Skovrådets anbefalinger til implementering af aftaleelementerne inden for skovrejsning i Grøn Trepark

Skovrådet oktober 2024

Skovrådets anbefalinger til implementering af aftaleelementerne inden for skovrejsning i Grøn Trepert

Om Skovrådet

Skovrådet er et rådgivende udvalg, der er nedsat af miljøministeren i henhold til § 47 i Skovloven. Skovrådet har bl.a. til opgave at rådgive ministeren i skovbrugsfaglige og andre spørgsmål vedrørende skove. Formanden udnævnes direkte af ministeren. Rådet skal i øvrigt bestå af medlemmer, der udnævnes af ministeren efter indstilling fra myndigheder, foreninger og organisationer med interesse inden for lovens område: Dansk Skovforening, Landbrug & Fødevarer, HedeDanmark, Skovdyrkerne, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Danske Træindustrier, Træ- og Møbelindustrien, WWF Verdensnaturfonden, Verdens Skove, Friluftsrådet, KL, 3F og tre institutioner, der forsker i skovbrugs- og naturfaglige emner. Efter kongelig resolution af 29. august 2024 kommer Skovrådet fremover til at rådgive ministeren for Grøn Trepert.

Regeringen og parterne i den grønne trepart (Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening) har den 24. juni 2024 indgået 'Aftale om et Grøn Danmark', som vil udgøre det langsigtede grundlag for en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark.

Der skal være meget mere skov i Danmark. Skovrejsning er en central del af Danmarks grønne omstilling og bidrager til et bedre klima, rent drikkevand, samt mere og bedre natur og vandmiljø.

Konkret er parterne enige om, at regeringen skal arbejde for, at der etableres en tilskudsmodel for privat skovrejsning, hvor:

- Der afsættes ca. 20 mia. kr. frem mod 2045 til tilskud til privat skovrejsning. Det skal være et vilkår for tilskud, at der lyses fredskovspligt på arealet, og at skoven etableres uden brug af gødning eller pesticider.
- Private lodsejere gives mulighed for at bidrage til at fremme natur og biodiversiteten yderligere på nye skovarealer ved, at tilskudsordningen indrettes, så der kan søges om et tillæg på 15.000 kr./ha for etablering som privat urørt skov, herunder med tinglyst forbud imod fremtidigt salg af træ.
- Tilskudsordningen skal målrettes, så rejsning af skov i områder (delvandomplande), der er særligt udfordrede af et stort kvælstofindsatsbehov, får forrang, herunder særligt jorder i disse områder med lav kvælstofretention.
- Såfremt alle midlerne ikke udmøntes til skovrejsning i områder med et stort kvælstofindsatsbehov et pågældende år, prioriteres evt. resterende midler efter et pointsystem, hvor der lægges vægt på, at projekter bidrager til at fremme øvrige synergieffekter, herunder naturhensyn og/eller er beliggende i drikkevandsområder med et indsatsbehov.

På skovrådsmødet den 14. marts 2024 præsenterede Rådet overvejelser vedrørende regeringens målsætning fra regeringsgrundlaget af 2022 om 250.000 ha ny skov i Danmark til miljøministeren, og på seneste skovrådsmøde den 22. august 2024 besøgte Skovrådet en række skovrejsningsprojekter. På baggrund af drøftelserne har rådet udarbejdet en række anbefalinger til ministeren for Grøn Trepert.

Skovrådets anbefalinger

Tabel 1 nedenfor opsummerer rådets anbefalinger til implementering af aftaleelementerne fra Grøn Trepert.

Grundet Skovrådets unikke sammensætning besidder rådet omfattende relevant indsigt og praktisk erfaring, som vi vil opfordre ministeren til at gøre yderligere brug af, herunder at bede rådet forholde sig til konkrete problemstillinger.

Table 1. Skovrådets anbefalinger til implementering af aftaleelementerne inden for skovrejsning i Grøn Trepert

Skovrejsningsmodel

	Tilskudsordningen bør være frivillig for den enkelte lodsejer og administreres med simple og smidige rammer.
Administrative rammer	Det administrative arbejde for den enkelte lodsejer skal begrænses, og myndighedsbehandlingen skal være effektiv, gennemsigtig og konsistent. Derudover er det afgørende med et stærkt samarbejde mellem brancherne (landbrugs- og skovbrugserhvervene) og myndighederne. Der skal desuden sikres de nødvendige ressourcer til myndighedsbehandling, herunder den nødvendige kommunale administration.
Incitamentsstrukturer og finansiering	Tilskudsordningen bør indeholde incitamentsstrukturer, der gør det administrativt og økonomisk attraktivt for lodsejerne at rejse skov. Det kan bl.a. indebære jordfordelingsordninger og tilpasning af de lovgivningsmæssige rammer, herunder fx skovloven og skattelovgivningen. Det bør sikres, at de kommende støtteordninger til skovrejsning er fuldt finansieret og tilstrækkeligt attraktive til, at det er interessant for lodsejere at etablere skov. Kommuner bør kunne modtage skovrejsningstilskud mhp. at sikre sammenhæng og hurtig effekt i skovrejsningen.
Drikkevandsbeskyttelse	Det bør være en prioritet at etablere ny skov, hvor det bidrager til at sikre fremtidigt rent drikkevand. Desuden støtter Skovrådet, at statslig skovrejsning til urørt skov også bidrager til drikkevandsbeskyttelse. Skovrejsning med henblik på drikkevandsbeskyttelse giver desuden mulighed for at tilgodese træproduktion, biodiversitet, friluftsliv og klima.
Prioriteringskriterier	Det bør sikres, at større projekter prioriteres over mindre projekter, så skovrejsningen på sigt bidrager til at skabe større sammenhængende skovlandskaber, som giver både natur- og produktionsmæssig merværdi. Det bør prioriteres, at den statslige skovrejsning placeres bynært og i kommuner med lav skovandel. Aftalen lægger op til en national støtteordning med en ensartet støttesats over hele landet. Det betyder, at skoven placeres, hvor det skaber størst værdi for lodsejeren, men ikke nødvendigvis hvor det skaber størst samfundsmæssig værdi. Der bør overvejes, at udarbejde en række prioriterede kriterier som tilgodeser samfundsmæssigt ønskværdige hensyn.
Certificering	Det bør indtænkes i rammerne for en ny ordning for privat skovrejsning, at ny skov har muligheden for på sigt at blive certificeret under en ordning for bæredygtig skovforvaltning.

Urørt skov

Rumlig planlægning	Ordningen til urørt skov bør målrettes områder, hvor det bidrager til at udvide og sammenbinde eksisterende værdifulde skove. Det bør være en prioritet, at nye urørte skove placeres i områder, som har det største potentiale for at skabe mere sammenhængende natur i Danmark.
Prioriteringskriterier	Større projekter bør prioriteres over mindre projekter, så skovrejsningen på sigt bidrager til at skabe større sammenhængende skovlandskaber. Derudover skal særligt den statslige skovrejsning til urørt skov have en væsentlig størrelse og god funktionel sammenhæng med allerede eksisterende skovområder. Her bør tilknytning til eksisterende urørt statsskov eller naturnationalparker prioriteres.
Urørt skov – etablering og definitioner	Ny urørt skov bør defineres bredt, som ny vild natur (inkl. vådområder og lysåben natur). Sikring af den økosystemmæssige kvalitet bør prioriteres fx gennem genopretning af naturlig hydrologi og græsningsfunktion. Det skal afsøges, hvordan man i praksis kan tilgodese dynamisk skovnatur inden for de nuværende reguleringsrammer.

Drikkevandsbeskyttelse	Ny urørt skov kan ligesom ny produktionsskov bidrage til drikkevandsbeskyttelse. I det omfang ny urørt skov gennemføres som naturgenopretning med naturlig tilgroning som bærende element, og med et langsigtet mål om et betydeligt indslag af lysåbne naturtyper, vil effekten endda være større end for plantet skov, da fordampningen fra vegetationen er væsentlig højere i skov end i (halv-) åbent land.
Forskning og udvikling	
Udvikling af skovrejsningsmodeller og sikring af vidensindsamling og -deling	Der bør udvikles visuelle modeller til lodsejere og andre interessenter med henblik på at visualisere, hvordan forskellige skovrejsningsmodeller påvirker landskabsudviklingen. Skovrejsningsmodeller skal på baggrund af data og forskning dokumentere, hvordan skovforvaltningen (træartsvalg, placering, driftsform, tidligere anvendelse mv.) påvirker økosystemtjenester. Rejsning af 250.000 ha ny skov over relativt få år er en unik mulighed for at sikre ny viden der kan bidrage til ny skov langt ud over Danmarks grænser. Derfor bør der sikres midler til disse til dataindsamling og forskning
Skovetablering - fremtidens behov og klima	Etablering af skov har effekt i lang tid og rækker ind i en tid hvor fremtidens ønsker til skovens rolle ikke er kendt fuldt ud. Det taler for etablering af varierede skove. Klimaforandringerne skaber usikkerhed for stabilitet og fleksibilitet af de skove, der etableres. Denne usikkerhed taler for at understøtte diversitet og stabilitet ved at arbejde med bevoksninger, som kombinerer mange arter, og som er baseret på frøkilder med stort potentiale for tilpasning.
Skovprogram	Et nationalt skovprogram skal bidrage til at målrette ny skovrejsning, så ny skov placeres og forvaltes omkostningseffektivt i forhold til de samlede samfundsmæssige interesser.
Økonomiske modeller	Der bør udarbejdes økonomiske modeller, der viser, hvordan skovrejsningen påvirker økonomien for lodsejeren - både på kort og lang sigt - for de forskellige skovrejsningsscenarier. Modellerne bør herunder inkludere den skattemæssige behandling, som har stor betydning for, om lodsejeren kan se en forretningsmulighed i at konvertere til skov.
Samarbejde mellem kommuner	
Mulighed for at uddelegere myndighedsudøvelse på tværs af kommuner	Det skal være muligt for kommunalbestyrelser frivilligt at samarbejde om bestemte kommunale myndighedsopgaver. Modellen for samarbejdet bør være delegation, så en kommunalbestyrelse i overensstemmelse med lovgivningen kan overlade udførelsen af nærmere bestemte opgaver til en anden kommunalbestyrelse, der er villig til at påtage sig opgaven. Ved delegation forbliver ansvaret for opgaven i forhold til borgere og virksomheder hos den "oprindelige" kommuner.
Arbejdspladser	
Vækst	Regeringen og relevante aktører bør sætte sig i spidsen for at lave en vækstplan ift. skovrejsningen og de målsætninger, der fremgår af trepartsaftalen. Planen skal sikre den nødvendige arbejdskraft og den nødvendige forsyning af fx plantemateriale samt inddrage anvendelse af produkter (træprodukter, biomasse, biogent kulstof) fra skovene på den længere bane.

Anm.: Skovrådets universitetsudpegede medlemmer har bistået Skovrådets arbejde som faglige ressourcepersoner, men de er ikke en del af rådets anbefalinger og er ikke ansvarlige for indholdet.

På Skovrådets vegne

Peter Kofod Kristensen
Formand for Skovrådet
24. oktober 2024